

Lausunto luonnoksesta ympäristösuojelulain muuttamiseksi (ilmanlaatudirektiivi) - ympäristöministeriön lausuntopyyntö

Ympäristölautakunta 21.04.2026 § 27
8/03.00/2026

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristösuojelulain muuttamiseksi (ilmanlaatudirektiivi). Lausunto tulee toimittaa ensisijaisesti lausuntopalvelun kautta 7.5.2026 mennessä. Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.ym@gov.fi tai postitse osoitteeseen Ympäristöministeriö, PL 35, 00023 Valtioneuvosto.

Ilmanlaadusta ja sen parantamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2008/50/EY) muutoksen (EU) 2024/2881 kansallinen täytäntöönpano edellyttää muutoksia ympäristösuojelulakiin.

Keskeinen tavoite on parantaa ilmanlaatua EU:n alueella jo vuoteen 2030 mennessä. Ilmanlaadun turvaamiseksi lain nojalla säädettyt raja-arvoja ja muita ympäristölaatuvaatimuksia ja -tavoitteita muutettaisiin tiukemmiksi uudistetun ilmanlaatudirektiivin mukaisesti. Lakiin lisättäisiin ilmanlaadun seuranta koskevia uusia säännöksiä ja vastuita täsmennettäisiin.

Keskimääräisen altistumisen seurannan edustavuutta laajennettaisiin perustamalla nykyisen yhden alueyksikön lisäksi uusia alueyksiköitä. Ilmanlaadun seuranta laajennettaisiin uusilla supermittausasemilla, joilla seurattaisiin myös sellaisia epäpuhtauksia, joille ei aseteta ympäristölaatuvaatimuksia tai -tavoitteita. Ilmanlaadun seurantamenetelmiin ja mittausten edustavuuden arviointiin lisättäisiin mahdollisuus käyttää mallintamissovellutuksia.

Ilmanlaatuvaatimusten ja -tavoitteiden noudattamisen varmistamiseksi muutoksia tehtäisiin myös ilmanlaadun parantamista koskevien suunnitelmien liittyviin velvoitteisiin. Esityksessä olisi täysin uusia vaatimuksia muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta. Lakiin lisättäisiin uusia säännöksiä ilmanlaatuun liittyvästä tiedottamisesta. Uudistetun direktiivin täytäntöönpano edellyttää lukuisia muutoksia nykyiseen laki- ja asetustason sääntelyyn.

Luonnos hallituksen esitykseksi ympäristösuojelulain muuttamiseksi (ilmanlaatudirektiivi) on jaettu ympäristölautakunnan jäsenille **esityslistan liitteenä**.

Asian valmistelija

rakennustarkastaja Joni Rytönen, rakennusvalvonta@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4209

Esittelijä

tekninen johtaja Berg Jorma, jorma.berg@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4201

Päätösehdotus

Tohmajärven ympäristölautakunta pitää ilmanlaadun parantamista ja EU:n ilmanlaatudirektiivin täytäntöönpanoa tärkeänä ja kannatettavana tavoitteena. Esityksessä ehdotetut tiukentuvat ilmanlaatuvaatimukset sekä seurannan ja suunnittelun kehittäminen tukevat väestön terveyden ja ympäristösuojelun edistämistä. Kuntien näkökulmasta esitykseen sisältyy kuitenkin merkittäviä haasteita:

Resurssivaikutukset: Seurannan laajentaminen, uudet suunnitteluvuorotteet (erityisesti ilmansuojelun etenemissuunnitelma) sekä raportointivaatimukset lisäävät hallinnollista ja taloudellista taakkaa. Pienillä kunnilla ei ole riittäviä henkilöstö- tai asiantuntijaresursseja ilman lisärahoitusta tai keskitettyjä ratkaisuja.

Seurantavelvoitteet: Uudet mittaus- ja mallinnusvaatimukset sekä mahdolliset uudet mittaustyyppit edellyttävät teknistä osaamista ja investointeja, jotka ovat suhteettoman raskaita pienille kunnille.

Vastuiden täsmentäminen: Vastuunjako valtion, alueellisten toimijoiden ja kuntien välillä tulee säätää selkeästi. Erityisesti pienille kunnille tulisi mahdollistaa velvoitteiden hoitaminen yhteistyörakenteiden kautta.

Suunnitelmavelvoitteet: Useiden erillisten suunnitelmien laatimisvelvoite voi johtaa päällekkäiseen työhön. Velvoitteita tulisi keventää tai yhdistää erityisesti alueilla, joilla ilmanlaatuongelmat ovat vähäisiä.

Poikkeusmahdollisuudet: Esitetyt joustot (esim. määräaikojen pidennykset ja luonnonolosuhteisiin liittyvät poikkeukset) ovat tärkeitä ja niiden soveltamisen tulee olla käytännössä toimivaa myös pienissä kunnissa.

Yhteenveto: Esityksen tavoitteet ovat kannatettavia, mutta toimeenpanossa on varmistettava, ettei sääntely aiheuta pienille kunnille kohtuutonta hallinnollista tai taloudellista rasitetta. Tämä edellyttää riittävää valtion rahoitusta, selkeää vastuunjakoja sekä mahdollisuutta hyödyntää alueellisia ja valtakunnallisia yhteisratkaisuja.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

-
- Merkittiin, että rakennustarkastaja Joni Rytönen oli läsnä kokouksessa asiantuntijana Teams-etäyhteydellä tämän pykälän käsittelyn ajan.